

بررسی تاثیر عصاره میوه گیاه پنج انگشت بر سطح سرمی گلوکز خون و پروفایل لیپیدی در موش های صحرایی ماده پلی کیستیک

- فاطمه رضازاده¹، ابوالفضل بایرامی^{2*}، فریبا محمودی³، شیما رحیم پوران⁴، عزیز حبیبی⁵
1- دانشجوی کارشناسی ارشد فیزیولوژی جانوری، گروه زیست شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه محقق اردبیلی
(F.tabatabai70@gmail.com)
2- *نویسنده مسئول: دانشیار گروه زیست شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه محقق اردبیلی
3- گروه زیست شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه محقق اردبیلی
4- گروه شیمی کاربردی، دانشکده شیمی، دانشگاه تبریز
5- گروه شیمی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

یکی از شایع ترین اختلال اندوکرینی زنان و از علل مهم عدم تخمک گذاری و ناباروری زنان در سنین باروری، سندرم تخمدان پلی کیستیک (PCOS) است. گیاه پنج انگشت بطور سنتی برای درمان مشکلات هورمونی زنان استفاده می شود. به همین دلیل این مطالعه جهت بررسی اثرهای عصاره گیاه پنج انگشت بر سندرم تخمدان پلی کیستیک القاء شده در موش های صحرایی انجام گردید. در این آزمایش پس از بررسی سیکل جنسی در موش های صحرایی ماده نژاد ویستار 15 سر موش که سیکل منظم داشتند انتخاب و به سه گروه تقسیم شدند: 1- گروه کنترل که 0.5 ml سالیین در طول پژوهش دریافت کردند. 2- گروه کنترل PCOS 0.5 ml سالیین در طول پژوهش دریافت کردند. 3- گروه PCOS دریافت کننده عصاره که به منظور درمان بیماری مدت 16 روز، روزانه 0.5 ml عصاره اتانولی گیاه پنج انگشت را با دوز 150 mg/kg دریافت کردند. در پایان آزمایش، پس از خونگیری و تهیه سرم میزان گلوکز خون و لیپیدها با استفاده از کیت های مخصوص اندازه گیری شدند. داده های بدست آمده با آزمون های آنالیز واریانس یک طرفه (One-Way ANOV) و تست تعقیبی دانکن در نرم افزار SPSS مقایسه شد. نتایج حاصل نشان داد که عصاره گیاه پنج انگشت در دوز 150 mg/kg نسبت به گروه کنترل PCOS تغییر معنی داری در میزان کلسترول و تری گلیسیرید در موش های صحرایی ماده ایجاد کرده ولی بر میزان گلوکز و HDL تاثیر معنی داری نداشته است ($p < 0.05$).

واژگان کلیدی: PCOS، گیاه پنج انگشت، گلوکز و پروفایل لیپیدی

1- مقدمه

بهره برداری بی رویه و غیر اصولی از منابع طبیعی (از جمله آب، خاک، گیاهان دارویی و...) می تواند آسیب های جبران ناپذیری را به محیط زیست وارد کند. توسعه پایدار توسعه ای است که نیازهای کنونی را بدون به خطر انداختن توانایی دسترسی نسل های آینده برای تأمین نیازهایشان بر طرف نماید. اما در صورت بی توجهی به عواقب وخیم تخریب محیط و بهره برداری بی رویه و حساب نشده از محیط طبیعی که دارای توانی محدود می باشد، دستیابی به توسعه پایدار امری غیرممکن خواهد بود. گیاه پنج انگشت با نام علمی *Vitex agnus-castus* گیاهی گلدار از خانواده شاه پسند (Verbenaceae) است که به عنوان گیاه زینتی در ایران پرورش می یابد (آخوندزاده، 1379). این گیاه درختچه ای به ارتفاع 1.5 تا 2 متر است و به دلیل داشتن برگ های پنجه ای و پنج تایی آن را پنج انگشت می گویند. (Zargari, 1991) عصاره گیاه پنج انگشت حاوی تعداد زیادی از ترکیبات فعال از قبیل: آلکالوئید ویتکسین، مشتقاتی از فلاونول ها؛ کمپفرول ها و کوئرستازتین، فلاونوئیدهای مانند